

Välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus (rändemenetluste tõhustamine)

§ 1. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seaduse tekstis asendatakse sõnad „elamislubade ja töölubade register“ sõnadega „elamislubade ja elamisõiguste andmekogu“ vastavas käändes;

2) paragrahv 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 6. Püsivalt Eestis elamine

Püsivalt Eestis elamine käesoleva seaduse tähenduses on välismaalase Eestis viibimine Eesti elamisloa või elamisõiguse alusel, kui tema peamine elukoht on Eestis.“;

3) paragrahvi 29 lõikest 4 ja § 30 lõikest 1 jäetakse välja sõna „, vene“;

4) paragrahvi 40² lõikest 1 jäetakse välja sõnad „käesolevas paragrahvis“;

5) paragrahvi 43 täiendatakse lõikega 3³ järgmises sõnastuses:

„(3³) Eestis sündinud alaealise lapse Eestis viibimise seaduslik alus on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 sätestatud seaduslik alus, kui tema vanem viibis lapse sünni ajal Eestis seaduslikult.“;

6) paragrahvi 44 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Käesoleva seaduse § 43 lõikes 3³ nimetatud juhul võib Eestis sündinud alaealine laps Eestis viibida seni, kuni tema vanemal on Eestis kehtiv ajutise viibimise alus.“;

7) paragrahvi 62 lõike 2 punktist 4 jäetakse välja sõnad „, mitmekordse viisa puhul esimese kavandatud viibimisaja lõppemiseni“;

8) paragrahvi 62² lõikes 3 asendatakse sõna „vanem“ sõnaga „üksikvanem“;

9) paragrahvi 65 lõike 2 punktis 6, § 210² lõike 1 punktis 2 ja § 224 lõike 1 punktis 5 asendatakse sõna „ja“ semikooloniga;

10) paragrahvi 91¹ täiendatakse lõigetega 1² ja 1³ järgmises sõnastuses:

„(1²) Politsei- ja Piirivalveametis võib pikaajalist viisat taotleda Eestis viibivale alaealisele lapsele, kes on Eestis sündinud, kui tema vanem viibis lapse sünni ajal Eestis seaduslikult.

(1³) Politsei- ja Piirivalveametis võib pikaajalist viisat taotleda ebaseaduslikult riigis viibiv välismaalane, kellel puudub mõjuval põhjusel võimalus esitada pikaajalise viisa taotlus Eesti välisesindusele, välja arvatud juhul, kui tema lahkumiskohustus kuulub sundtäitmisele.“;

11) paragrahvi 95 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

12) paragrahvi 102 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Viisaregistri pidamise eesmärgi ja Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses või määruses sätestatud ülesande täitmiseks töödeldakse viisataotluse, viibimisaja pikendamise või ennetähtaegse lõpetamise ja viisa tühistamise, kehtetuks tunnistamise või kooskõlastamise kohta ning sellises menetluses antud haldusakti ja sooritatud toimingu kohta järgmisi andmeid:

- 1) välismaalase üldandmed;
- 2) välismaalase isanimi, sünnikoht ja isikut tõendava dokumendi andmed;
- 3) välismaalase biomeetrilised andmed või andmed biomeetriliste andmete võtmise võimatuse kohta;
- 4) välismaalase perekonnaseisuandmed;
- 5) välismaalase hariduse ja õppimise andmed;
- 6) välismaalase töötamise ja ettevõtluse andmed;
- 7) välismaalase eluloolised andmed;
- 8) välismaalase tervises seisundi andmed;
- 9) välismaalase kriminaalkorras karistamise andmed;
- 10) välismaalase esindaja üldandmed, esindusõiguse andmed ja isikut tõendava dokumendi andmed;
- 11) viisa liik, sihtriik, sihtriigis kavandatava viibimise või transiidi andmed ja sissesõiduloo andmed;
- 12) viimase viie aasta jooksul antud viisa ja elamisloa andmed;
- 13) Eestis ja teises Schengeni konventsiooni liikmesriigis varasema viibimise andmed ja viibimisaja pikendamise andmed;
- 14) elukohariiki tagasipöördumise loa andmed;
- 15) reisi- ja viibimiskulude ning legaalse sissetuleku andmed;
- 16) külastatava isiku üldandmed;
- 17) välismaalase perekonnaliikme ja lähedase sugulase üldandmed ja sünnikoht ning seos välismaalasega;
- 18) välismaalase abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnaseisuandmed;
- 19) välismaalase ajateenistuses, relvajõududes, kaadrisõjaväelasena või luure- või julgeolekuteenistuses teenimise ja töötamise andmed, väljaspool Eestit sõjaväelises operatsioonis osalemise andmed ning riiklikus või mitteriiklikus relvastatud organisatsioonis või üksuses teenimise ja töötamise andmed;
- 20) välismaalase kuritegelikku või terroristlikku ühendusse või äärmusrühmitusse kuulumise andmed, terroristliku ühenduse või äärmusrühmituse kontrolli all oleval alal viibimise andmed, tulirelva või lõhkematerjaliga kokkupuutumise andmed ning inimsusevastase kuriteo või sõjakuriteo toimepanemise andmed;
- 21) menetlustoimingute andmed ning otsuse ja selle vaidlustamise andmed.“;

13) paragrahvi 102 lõigetes 3¹–5 ja 10 asendatakse sõna „andmekogu“ sõnaga „viisaregister“ vastavas käändes;

14) paragrahvi 102 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Viisaregistri kaasvastutavad töötajad on Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet ning Välisministeerium.“;

15) paragrahvi 102 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Viisaregistri põhimääruses sätestatakse viisaregistri pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 4) kaasvastutavate töötajate ülesanded;
- 5) volitatud töötaja ja tema ülesanded;
- 6) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 7) muud korralduslikud küsimused.“;

16) paragrahvi 102 täiendatakse lõikega 9¹ järgmises sõnastuses:

„(9¹) Viisaregistri andmeid säilitatakse 60 aastat viisataotluse kohta otsuse tegemisest arvates, kui registri põhimääruses ei ole sätestatud lühemat tähtaega.“;

17) paragrahvi 105 lõikes 3 ning § 181 lõike 2 punktis 2 ja lõikes 3 asendatakse sõnad „Eestis registreeritud“ sõnadega „Eesti äriregistrisse“;

18) paragrahvi 105 lõike 4 punkti 7 täiendatakse pärast sõna „tegemiseks“ sõnadega „ja kelle töökohustuste täitmine vastab sama paragrahvi lõike 2 tingimustele“;

19) paragrahvi 105 lõiget 4 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

„8) kellel on Eestis viibimiseks seaduslik alus ja kelle töötamine on seotud sellise autoriõiguse seaduse kohase audiovisuaalse teose Eestis tootmisega, mis valmib Eesti ja välismaa filmitootjate koostöös ning mis Kultuuriministeeriumi või tema volitatud asutuse kinnituseel soodustab eesti kultuuri arengut ning toetab märgatavalt Eesti rahvusvahelistumist ja Eesti filmitootjate rahvusvahelist konkurentsivõimet, tingimusel et see teos ei jää Eestisse ning selle tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi tõkestamise seaduse tähenduses ei asu Eestis.“;

20) paragrahvi 106 lõike 1¹ punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) tööandja on kantud Eesti äriregistrisse, välja arvatud juhul, kui ta on avalik-õiguslik juriidiline isik;“;

21) paragrahvi 106 lõigetes 3 ja 11, § 106³ lõike 1 sissejuhatavas lauseosas, § 140 lõike 2 punktis 5, § 176 lõikes 2, § 177 lõigetes 1–1² ja § 181 lõikes 4 asendatakse sõnad „Eestis registreeritud“ sõnadega „Eesti äriregistrisse kantud“;

22) paragrahvi 106 lõike 4 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 5, § 181 lõike 5 sissejuhatavas lauseosas ning lõigetes 5¹ ja 7 ning § 192 lõike 2¹ punktis 1 asendatakse sõnad „Eestis registreeritud“ sõnadega „kantud Eesti äriregistrisse“;

23) paragrahvi 106 lõiked 7 ja 8 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Lühiajaliselt võib Eestis töötada käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel ka välismaalane, kes teeb renditööd töölepingu seaduse § 6 lõike 5 tähenduses (edaspidi *renditöö*), välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 10, 11 või 13 nimetatud juhul.“

(8) Renditöö võib registreerida lühiajalise Eestis töötamisena, kui:

- 1) tööandja on kantud Eesti äriregistrisse või on teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis registreeritud äriühing;
- 2) tööandja tegeleb renditöö vahendamisega;
- 3) tööandjal on vahetult enne lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluse esitamist vähemalt 18 järjestikuse kuu jooksul olnud tegelik majandustegevus Eestis või teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis.“;

24) paragrahvi 106 lõiked 8¹ ja 9 tunnistatakse kehtetuks;

25) paragrahvi 106 lõige 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(13) Käesoleva paragrahvi lõiget 1³ ei kohaldata välismaalasele, kes töötab ettevõtjasisese üleviimise eesmärgil lühiajaliselt Eestis juhtivtöötaja, spetsialisti või praktikandina teise Euroopa Liidu liikmesriigi kehtiva ettevõtjasiseselt üleviidud töötaja elamisloa alusel.“;

26) paragrahv 106¹ ja § 107 lõike 1² punkt 13 tunnistatakse kehtetuks;

27) paragrahvi 107¹ lõike 1 sissejuhatav lauseosa ja punkt 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui tööandja on esitanud Politsei- ja Piirivalveametile välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluse, on välismaalase lühiajaline Eestis töötamine seaduslik kuni taotluse kohta otsuse tegemiseni järgmistel juhtudel:

- 1) käesoleva seaduse § 106 lõigetes 1⁴, 13 ja 17 ning §-s 106³ nimetatud juhtudel;“;

28) paragrahvi 108 lõike 1 punktis 8 asendatakse sõna „, või“ semikooloniga;

29) paragrahvi 110 lõiget 1² täiendatakse pärast sõna „iduettevõtte“ sõnadega „või kasvuettevõtte“;

30) paragrahvi 111 pealkirjas asendatakse sõna „Lühiajalise“ sõnadega „Välismaalase lühiajalise“;

31) paragrahvi 111 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „registreerimise andmekogu“ sõnadega „(edaspidi käesolevas paragrahvis *andmekogu*)“;

32) paragrahvi 111 lõikes 2 asendatakse sõnad „Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu“ sõnaga „Andmekogu“;

33) paragrahvi 111 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Andmekogu pidamise eesmärgi ja Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses või määruses sätestatud ülesande täitmiseks töödeldakse välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluse või kehtetuks tunnistamise kohta ning sellises menetluses antud haldusakti ja sooritatud toimingute kohta järgmisi andmeid:

- 1) välismaalase üldandmed;
- 2) välismaalase sünnikoht, isikut tõendava dokumendi andmed ja riskiprofiili andmed;
- 3) välismaalase biomeetrilised andmed või andmed biomeetriliste andmete võtmise võimatuse kohta;
- 4) välismaalase eluloolised andmed;
- 5) välismaalase töötamise ja ettevõtluse andmed;

- 6) välismaalase majutuse ja ülalpidamise andmed;
- 7) välismaalase tervisekindlustuslepingu andmed;
- 8) välismaalase viisa, elamisloa, elamisõiguse või muu Eestis viibimise loa või staatuse andmed;
- 9) välismaalase usuline kuuluvus, kui ta asub tööle vaimuliku, nunna või mungana;
- 10) üldandmed ja riskiprofiili andmed töötandja või muu isiku kohta, kelle juurde välismaalane tuleb;
- 11) töötandja esindaja üldandmed ja esindusõiguse andmed;
- 12) menetlustoimingu andmed ning otsuse ja selle vaidlustamise andmed.“;

34) paragrahvi 111 lõikest 4¹ jäetakse välja sõnad „ning volitatud töötleja määratakse andmekogu põhimääruses“;

35) paragrahvi 111 lõige 4² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4²) Andmekogu põhimääruses sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 4) vastutava töötleja ülesanded;
- 5) volitatud töötleja ja tema ülesanded;
- 6) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 7) muud korralduslikud küsimused.“;

36) paragrahvi 111 täiendatakse lõikega 4⁴ järgmises sõnastuses:

„(4⁴) Andmekogu andmeid säilitatakse 25 aastat andmekogusse kandmisest arvates, kui andmekogu põhimääruses ei ole sätestatud lühemat tähtaega.“;

37) paragrahvi 124 lõike 2 punkt 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„11) välismaalane töötab või on töötanud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses või muus jõustruktuuris või on seotud või on olnud seotud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuse või muu jõustruktuuriga;“;

38) paragrahvi 124 lõiget 2 täiendatakse punktiga 11¹ järgmises sõnastuses:

„11¹) on põhjendatud alus arvata, et välismaalane töötab või on töötanud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses või muus jõustruktuuris või on seotud või on olnud seotud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuse või muu jõustruktuuriga;“;

39) paragrahvi 124 lõike 3 esimeses lauses asendatakse arvud „1–4, 6“ arvudega „1–6“;

40) paragrahvi 125 lõike 1 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) välismaalane on töötanud või on põhjendatud alus arvata, et ta on töötanud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses või muus jõustruktuuris või on olnud seotud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud seotud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuse või muu jõustruktuuriga ja tema vanus, auaste või muu asjaolu välistab tema kutsumise välisriigi luure- või julgeolekuteenistusse, relvajõududesse või muusse jõustruktuuri.“;

41) paragrahvi 162 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Tähtajalise elamisloa kõrgharidustaseme õppes õppimiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud institutsionaalselt akrediteeritud õppeasutuses võib anda:

- 1) esimese või teise astme õppekava täiskoormusega läbimiseks kõrgharidusseaduse § 14 tähenduses;
- 2) doktoriõppe läbimiseks kõrgharidusseaduse § 8 tähenduses.“;

42) paragrahvi 163 tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahvi täiendatakse lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:

„(2) Õppeasutus või üliõpilasorganisatsioon ei pea esitama kutses andmeid, mille ta on kandnud Eesti hariduse infosüsteemi.

(3) Haridus- ja Teadusministeerium esitab Politsei- ja Piirivalveametile andmed välismaalase Eestis õppimise kohta, milleks taotletakse tähtajalist elamisluba.“;

43) paragrahvi 176 pealkirja täiendatakse pärast sõna „eesmärk“ sõnadega „ja andmise lisatingimused“;

44) paragrahvi 176 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud Eesti äriregistrisse kandmise nõuet ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- 1) tööandja on avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 2) välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses.

(4) Tööandjal, kelle juures töötamiseks tähtajalist elamisluba taotletakse, peab olema vahetult enne elamisloa taotluse esitamist vähemalt 12 järjestikuse kuu jooksul olnud tegelik majandustegevus Eestis.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tegeliku majandustegevuse nõuet ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- 1) välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses;
- 2) välismaalane asub tööle õpetaja, akadeemilise töötaja või teadlasena Eesti õigusaktidele vastavas õppeasutuses või teadus- ja arendusasutuses.“;

45) paragrahvi 176¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Tähtajalise elamisloa töötamiseks renditöötajana võib anda, kui:

- 1) tööandja on kantud Eesti äriregistrisse või on teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis registreeritud äriühing;
- 2) tööandja tegeleb renditöö vahendamisega;
- 3) tööandjal on vahetult enne tähtajalise elamisloa taotluse esitamist vähemalt 18 järjestikuse kuu jooksul olnud tegelik majandustegevus Eestis või teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis.“;

46) paragrahvi 176¹ lõiked 2¹ ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

47) paragrahvi 177 täiendatakse lõigetega 5–7 järgmises sõnastuses:

„(5) Eesti Töötukassa keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmisest, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) välismaalast arvestatakse sisserände piirarvu täitumise arvutamisel;
- 2) loa taotluse kohta otsuse tegemise päeval on selle aasta sisserände piirarv täitunud;
- 3) järgmise aasta sisserände piirarvu kehtestamiseni on üle kuue kuu.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet esitab Eesti Töötukassale käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa taotluse andmed.

(7) Eesti Töötukassa esitab Politsei- ja Piirivalveametile käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmed.“;

48) paragrahvi 181 lõike 1 punkt 13 tunnistatakse kehtetuks;

49) paragrahvi 181 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) lühiajaliseks töötamiseks käesoleva seaduse § 176² lõike 1 alusel.“;

50) paragrahvi 181¹ lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad „Eestis registrisse vähemalt viis“ tekstiosaga „Eesti äriregistrisse vähemalt 12“;

51) paragrahvi 181¹ lõike 1 punktis 2 ja lõikes 2 asendatakse sõna „viie“ arvuga „12“;

52) paragrahv 181⁴ ja § 186 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

53) paragrahvi 190¹² lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad „kahe esimese aasta“ tekstiosaga „esimese 12 kuu“;

54) paragrahv 200⁴ tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvi 210² lõiget 1 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) välismaalane on läbinud kohanemisprogrammi;“;

56) paragrahvi 210² lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) välismaalane oskab eesti keelt vähemalt A2-tasemel.“;

57) paragrahvi 210² täiendatakse lõigetega 5 ja 6 järgmises sõnastuses:

„(5) Välismaalase eesti keele oskust hinnatakse eesti keele tasemeeksamil keeleseaduses sätestatud tingimustel.

(6) Eesti keele tasemeeksamit ei pea sooritama välismaalane, kes on omandanud eesti keeles põhi-, kesk- või kõrghariduse.“;

58) seaduse 3. peatüki 1. jao 4. jaotise 9. alljaotist täiendatakse §-dega 210⁵ ja 210⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 210⁵. Eesti keele tasemeeksamist vabastamine

(1) Välismaalane, kes tervises seisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksamit, vabastatakse sellest.

(2) Välismaalane, kes tervises seisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksamit täies ulatuses, teeb eesti keele tasemeeksami sellises ulatuses ja viisil, mida tema tervises seisund võimaldab.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel otsustab välismaalase osalise või täieliku vabastamise eesti keele tasemeeksamist käesoleva seaduse § 250 lõike 3 alusel moodustatud ekspertkomisjon (edaspidi *ekspertkomisjon*) sama paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel kehtestatud korras.

§ 210⁶. Ekspertkomisjoni otsuse vaidlustamine

Ekspertkomisjoni otsuse peale võib kolmekümne päeva jooksul otsuse kättesaamise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule.“;

59) seaduse 3. peatüki 1. jao 5. jaotise 2. alljaotist täiendatakse §-ga 212¹ järgmises sõnastuses:

„§ 212¹. Tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmete ja tõendite elektrooniline esitamine

(1) Välismaalane võib esitada tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmed ja tõendid elektroonilise kanali kaudu Politsei- ja Piirivalveametile enne tähtajalise elamisloa taotluse esitamist käesoleva seaduse §-s 213 sätestatud korras.

(2) Tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid ei käsitata tähtajalise elamisloa taotlusena ning välismaalane ei pea neid digiallkirjastama, kui tal ei ole Eesti kehtivat digitaalset dokumenti.

(3) Tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris kuus kuud nende esitamisest arvates. Tähtajalise elamisloa taotluse esitamise korral käsitatakse tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid tähtajalise elamisloa taotluse andmetena.“;

60) paragrahvi 213 täiendatakse lõigetega 1² ja 1³ järgmises sõnastuses:

„(1²) Kui välismaalane on esitanud tähtajalise elamisloa taotlemiseks nõutud andmed ja tõendid käesoleva seaduse § 212¹ kohaselt elektroonilise kanali kaudu, kinnitab ta nende õigsust tähtajalise elamisloa taotluse allkirjastamisega. Tähtajalise elamisloa taotluse võib allkirjastada selle vastuvõtmiseks pädeva asutuse infotehnoloogilise vahendiga.

(1³) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata, kui tähtajalise elamisloa menetluse algatab Politsei- ja Piirivalveamet käesoleva seaduse § 210³ alusel.“;

61) paragrahvi 219 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 6 võib jätta kohaldamata, kui välismaalane on Eesti kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune, keda ei pea ükski riik kehtiva seaduse alusel oma kodanikuks.“;

62) paragrahvi 224 lõiget 1 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) Eesti Töötukassa loa taotlemise korra ja tähtaja ning taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu.“;

63) paragrahvi 228 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Elamislubade ja töölubade registri pidamise eesmärgi ja Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses või määruses sätestatud ülesande täitmiseks töödeldakse elamisloa või tööloa ja selle pikendamise või kehtetuks tunnistamise, tähtajalise elamisloa ja selle pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise, elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise, Eestist eemalviibimise registreerimise, Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikme tähtajalise elamisõiguse ja selle pikendamise ning Euroopa Liidu kodaniku või tema perekonnaliikme alalise elamisõiguse registreerimise ja elamisõiguse kohta ning sellises menetluses antud haldusakti ja sooritatud toimingu kohta ning kohanemisprogrammiga seotud toimingu kohta järgmisi andmeid:

- 1) välismaalase üldandmed;
- 2) välismaalase isanimi, sünnikoht, rahvus ning isikut tõendava dokumendi ja riskiprofiili andmed;
- 3) välismaalase biomeetrilised andmed või andmed biomeetriliste andmete võtmise võimatuse kohta;
- 4) välismaalase perekonnaseisuandmed;
- 5) välismaalase eluloolised andmed;
- 6) välismaalase tervises seisundi andmed;
- 7) välismaalase hariduse ja õppimise andmed;
- 8) välismaalase töötamise ja ettevõtluse andmed;
- 9) välismaalase ülalpidamise ja legaalse sissetuleku andmed;
- 10) välismaalase organisatsiooni kuulumise andmed;
- 11) välismaalase kriminaalkorras karistamise andmed;
- 12) välismaalase ajateenistuses, relvajõududes, kaadrisõjaväelasena või luure- või julgeolekuteenistuses teenimise ja töötamise andmed, väljaspool Eestit sõjaväelises operatsioonis osalemise andmed ning riiklikus või mitteriiklikus relvastatud organisatsioonis või üksuses teenimise ja töötamise andmed;
- 13) välismaalase kuritegelikkusse või terroristlikku ühendusse või äärmusrühmitusse kuulumise andmed, terroristliku ühenduse või äärmusrühmituse kontrolli all oleval alal viibimise andmed, tulirelva või lõhkematerjaliga kokkupuutumise andmed ning inimsusevastase kuriteo või sõjakuriteo toimepanemise andmed;
- 14) elamisloa või elamisõiguse taotlemise alus ja soovitud kehtivusaeg ning välismaalase elamisloa või elamisõiguse andmed teises riigis;
- 15) välismaalase esindaja üldandmed ja esindusõiguse andmed;
- 16) andmed, kas välismaalane on Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliige, ja Euroopa Liidu kodaniku kinnitus selle kohta;
- 17) andmed, kas välismaalane on Euroopa Liidu sinise kaardi valdaja abikaasa või registreeritud elukaaslane;
- 18) andmed, kas välismaalane on rahvusvahelise kaitse saaja teises Euroopa Liidu liikmesriigis;
- 19) välismaalase pere- ja leibkonnaliikme ning lähedase sugulase üldandmed, sünnikoht ja perekonnaseisuandmed ning seos välismaalasega;
- 20) välismaalase Eestist eemalviibimise andmed;
- 21) andmed, kas välismaalane on saanud rahvusvahelise abiprogrammi kaudu välisriigis elamispinna või Eestist lahkumiseks toetust;

- 22) andmed, kas taotleja on kantud Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahelise kokkuleppe Vene Föderatsiooni relvajõudude pensionäride sotsiaalsete tagatiste küsimustes Eesti Vabariigi territooriumil artikli 2 punktis 3 märgitud, täpsustatud ja Eesti heakskiidetud nimekirja;
- 23) välismaalase usuline kuuluvus, kui ta asub tööle vaimuliku, nunna või mungana;
- 24) muu taotlusega seotud oluline teave, mida välismaalane peab oluliseks esitada;
- 25) kutsuja üldandmed ja riskiprofiili andmed;
- 26) andmed spordialaliidu nõusoleku kohta;
- 27) kutsuja perekonnaseisuandmed;
- 28) kutsuja esindaja esindusõiguse ja kontaktisiku andmed;
- 29) kohanemisprogrammi suunamise ja selles osalemise andmed;
- 30) menetlustoimingu andmed ning otsuse ja selle vaidlustamise andmed.“;

64) paragrahvi 228 lõigetes 3¹, 4, 4³ ja 5 asendatakse sõna „andmekogu“ sõnadega „elamislubade ja töölubade register“ vastavas käändes;

65) paragrahvi 228 lõiked 4¹ ja 4² muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4¹) Elamislubade ja töölubade registri vastutav töötleja on Politsei- ja Piirivalveamet.

(4²) Elamislubade ja töölubade registri põhimääruses sätestatakse elamislubade ja töölubade registri pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 4) vastutava töötleja ülesanded;
- 5) volitatud töötleja ja tema ülesanded;
- 6) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 7) muud korralduslikud küsimused.“;

66) paragrahvi 228 täiendatakse lõikega 4⁴ järgmises sõnastuses:

„(4⁴) Elamislubade ja töölubade registri andmeid säilitatakse alaliselt, kui registri põhimääruses ei ole sätestatud lühemat tähtaega.“;

67) paragrahvi 284 lõikest 1 jäetakse välja sõnad „(edaspidi kutsuja)“;

68) paragrahvi 291 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, lõpevad kutsuja kohustused, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) välismaalasele antakse Eestis ajutiseks viibimiseks või elamiseks uus seaduslik alus;
- 2) välismaalase lühiajaline Eestis töötamine registreeritakse uue tööandja juurde;
- 3) välismaalane lahkub Eestist väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse §-s 17 nimetatud riiki ning on kandnud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kulud.“;

69) paragrahvi 297¹ lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogu põhimääruses sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;

- 4) vastutava töötaja ülesanded;
- 5) volitatud töötaja ja tema ülesanded;
- 6) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 7) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 8) muud korralduslikud küsimused.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmekogusse kantakse:

- 1) välismaalase üldandmed;
- 2) välismaalase sünnikoht, rahvus ning isikut tõendava dokumendi ja riskiprofiili andmed;
- 3) välismaalase biomeetrilised andmed või andmed biomeetriliste andmete võtmise võimatuse kohta;
- 4) välismaalase viisa, elamisloa, elamisõiguse või muu Eestis viibimise loa või staatuse andmed;
- 5) üldandmed ja riskiprofiili andmed kutsuja või muu isiku kohta, kelle juurde välismaalane tuleb, ning tema esindaja esindusõiguse andmed;
- 6) menetlustoimingu andmed ning otsuse ja selle vaidlustamise andmed.“;

70) paragrahvi 309³ täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Enne 2026. aasta 1. jaanuari antud tähtajalise elamisloa töötamiseks pikendamisel kohaldatakse 2026. aasta 1. jaanuaril jõustunud tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise tingimusi.“;

71) paragrahvi 309¹¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vähemalt A2-tasemel eesti keele oskust ei nõuta välismaalaselt:

- 1) kellel oli 2018. aasta 15. juulil kehtiv tähtajaline elamisluba töötamiseks ja
- 2) kes taotleb tähtajalist elamisluba töötamiseks või selle pikendamist.“;

72) paragrahv 309¹⁶ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 309¹⁶. Tööturumeetmete pakkumise erisus käesoleva seaduse §-s 309¹⁴ nimetatud isikutele

Isikule, kellele on käesoleva seaduse § 309¹⁴ alusel antud seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks ja kes ei tööta, võib pakkuda tööturumeetmete seaduse § 13 lõike 2 punktides 1–4 nimetatud tööturumeetmeid.“;

73) seadust täiendatakse §-ga 309¹⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 309¹⁸. Kohanemisprogrammi läbimise ja vähemalt A2-tasemel eesti keele oskuse nõude kohaldamise erisus

Välismaalaselt ei nõuta kohanemisprogrammi läbimist ja vähemalt A2-tasemel eesti keele oskust, kui:

- 1) tal on kehtiv enne 2026. aasta 1. jaanuari antud tähtajaline elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks ja ta taotleb selle pikendamist või
- 2) ta on esitanud enne 2026. aasta 1. jaanuari tähtajalise elamisloa taotluse püsivalt Eestisse elama asumiseks ja otsus selle kohta tehakse pärast 2025. aasta 31. detsembrist.“.

§ 2. Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse § 5¹ muutmine

Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse §-s 5¹ tehakse järgmised muudatused:

- 1) lõike 1 punktist 3 jäetakse välja sõnad „arv, nende“;
- 2) lõike 1 punktist 4 jäetakse välja sõnad „eeldatav kestvus ning“;
- 3) paragrahvi täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Lähetatud töötaja tööandja ei esita Tööinspeksioonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid, kui ta on need esitanud Politsei- ja Piirivalveametile välismaalaste seaduse alusel.

(8) Tööinspeksioonil on õigus saada Politsei- ja Piirivalveametilt lähetatud töötaja kohta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmeid.“.

§ 3. Euroopa Liidu kodaniku seaduse muutmine

Euroopa Liidu kodaniku seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 20 lõike 1 punktides 2 ja 3 asendatakse sõnad „vahendeid ja“ sõnadega „vahendeid ning tal on tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise Eestis viibimise ajal, või“;
- 2) seadust täiendatakse §-ga 23¹ järgmises sõnastuses:

„§ 23¹. Tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmete ja tõendite elektrooniline esitamine

(1) Perekonnaliige võib esitada tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmed ja tõendid elektroonilise kanali kaudu Politsei- ja Piirivalveametile enne tähtajalise elamisõiguse taotluse esitamist käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud korras.

(2) Tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid ei käsitata tähtajalise elamisõiguse taotlusena ning perekonnaliige ei pea neid digiallkirjastama, kui tal ei ole Eesti kehtivat digitaalset dokumenti.

(3) Tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris kuus kuud nende esitamisest arvates. Tähtajalise elamisõiguse taotluse esitamise korral käsitatakse tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmeid ja tõendeid tähtajalise elamisõiguse taotluse andmetena.“;

3) paragrahvi 23¹ lõike 3 esimeses lauses, § 49¹ lõikes 3 ja § 52 lõikes 2 asendatakse sõnad „töölubade registris“ sõnadega „elamisõiguste andmekogus“;

4) paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui perekonnaliige on esitanud tähtajalise elamisõiguse taotlemiseks nõutud andmed ja tõendid käesoleva seaduse § 23¹ kohaselt elektroonilise kanali kaudu, kinnitab ta nende õigsust tähtajalise elamisõiguse taotluse allkirjastamisega. Tähtajalise elamisõiguse taotluse võib allkirjastada taotluse vastuvõtmiseks pädeva asutuse infotehnoloogilise vahendiga.“.

§ 4. Karistusseadustiku § 260¹ täiendamine

Karususseadustiku § 260¹ lõike 1 sissejuhatavat lauseosa täiendatakse pärast sõna „poolt“ sõnadega „või tema juhatuse liikme või muu esindaja poolt, kellele oli tööandja vastava kohustuse täitmise delegeerinud,“.

§ 5. Maksukorralduse seaduse § 25⁵ muutmine

Maksukorralduse seaduse § 25⁵ sissejuhatavas lauseosas tehakse järgmised muudatused:

- 1) lauseosa täiendatakse pärast sõnu „sihtasutuste registri“ sõnadega „, elamislubade ja töölubade registri, viisaregistri, välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu“;
- 2) lauseosas asendatakse sõnad „töölubade registri“ sõnadega „elamisõiguste andmekogu“.

§ 6. Seaduse jõustumine

- (1) Käesoleva seaduse § 1 punktid 4, 9, 12–17, 20–24, 27, 33–36, 44–46, 50, 51, 54–58, 63–70 ja 73, § 2 ning § 5 punkt 1 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.
- (2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 42, 59 ja 60, § 3 punktid 2–4 ning § 5 punkt 2 jõustuvad 2028. aasta 1. jaanuaril.
- (3) Käesoleva seaduse § 1 punkt 47 jõustub 2029. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2024

Algatab Vabariigi Valitsus 2. detsembril 2024. a nr 2-6/24-01851

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)
Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik